

Piotr Swacha

Katedra Socjologii

Wydział Nauk Społecznych

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

Społeczno-demograficzny obraz polskich eurodeputowanych siódmej kadencji Parlamentu Europejskiego

Wprowadzenie

W niniejszym artykule przedstawiona zostanie społeczno-demograficzna analiza europosłów wyłonionych w Polsce na mocy wyborów do Parlamentu Europejskiego z czerwca 2009 roku. Tekst ten nawiązuje do obszaru badań elit, którego charakterystyczną cechą jest wielość podejść i ujęć definicyjnych. W związku z powyższym w niniejszym artykule za „obowiązującą” przyjmuje się definicję, która głosi, że „elita to zbiór jednostek, które dzięki swej strategicznej pozycji w kluczowych (ang. *powerful*) organizacjach społecznych są w stanie kształtować procesy decyzyjne (ang. *political outcomes*) regularnie i substancjonalnie. W skład elity wchodzi głównie decydenci największych – i najbogatszych w zasoby – organizacji i ruchów politycznych, rządowych, militarnych, profesjonalnych, ekonomicznych, komunikacyjnych i kulturalnych” (Burton i inni, 1995, s. 18). W tym wypadku badaniu zostaje poddana oczywiście tylko część elity politycznej, wyróżniająca się w znaczący sposób od innych. Jest ona bowiem rodzajem elity parlamentarnej, kształtującej się na drodze wyborów, ale równocześnie, z uwagi na specyfikę systemu politycznego Unii Europejskiej (UE), jej znaczenie oraz relację z innymi podmiotami politycznymi są odmienne niż w przypadku elit parlamentów państwowych.

Badanie elit parlamentarnych nabrało w Polsce znaczenia wraz z transformacją systemową. W okresie Polski Ludowej funkcjonowały kolejne kadencje sejmiku „desygnowanego, a więc fikcyjnego, bo zaprzeczającego idei wolnej wyborczej reprezentacji” (Wesołowski, 1992, s. 46-47). Zmiana ustroju spowodowała jednak wprowadzenie nowego wzoru rekrutacji elit parlamentarnych opartego na cyklicznie przeprowadzanych wyborach. Proces tworzenia się nowej elity w sejmie i senacie Rzeczypospolitej Polskiej (RP) w latach dziewięćdziesiątych XX wieku był podejmowany w wielu obszernych opracowaniach (Wesołowski, Wasilewski red., 1992) (Wasilewski red., 1994) (Wesołowski, Pańków, red., 1995) (Wesołowski, Post, red., 1998) (Wasilewski, 1999). Zupełnie inny stan badań jest obserwowalny w kontekście polskich posłów w PE, co po części wynika z faktu, iż polscy wyborcy mają możliwość desygnowania do tego organu przedstawicielskiego UE swoich reprezentantów dopiero od 2004 roku. W związku z tym przeprowadzenie nawet tak podstawowej dla badań elit analizy jak charakterystyka społeczno-demograficzna wydaje się być zasadne.

Uwagi metodologiczne

Badaniu poddano grupę eurodeputowanych z Polski wyłonionych na podstawie wyborów do Parlamentu Europejskiego z 2009 roku. Składa się ona z pięćdziesięciu osób. Oznacza to, że nie wzięto pod uwagę osoby Arkadiusza Bratkowskiego, który europosełm został dopiero w 2011 roku, po przyznaniu Polsce dodatkowego miejsca w Parlamencie Europejskim, co związane było z postanowieniami Traktatu z Lizbony (Traktaty wersja skonsolidowana, 2010, s. 22-27). W analizie uwzględniono natomiast sylwetkę Jana Kozłowskiego a nie Janusza Lewandowskiego, któremu wygaszono mandat po włączeniu go w skład Komisji Europejskiej (KE). Rozwiązanie takie przyjęto z uwagi na fakt, iż to Jan Kozłowski będzie przez przeważającą większość kadencji sprawował funkcję eurodeputowanego z Polski, podczas gdy Janusz Lewandowski w PE siódmej kadencji zasiadał jedynie przez okres kilku miesięcy.

Podstawą badania były biografie wszystkich polskich europosłów. Zostały one zaczerpnięte z oficjalnej strony Parlamentu Europejskiego oraz ze stron internetowych i blogów prowadzonych przez eurodeputowanych. Z uwagi na fakt, iż w badaniu poszczególnych aspektów istniała konieczność odwoływania się jednocze-

śnie do wielu biografii, zdecydowano się na modyfikację aparatu przypisowego. W przypisach nie zamieszczano odwołań do poszczególnych stron internetowych, a jedynie odsyłacze do wydanych prac, na które dodatkowo się powoływano. Adresy stron internetowych, z których zaczerpnięto dane biograficzne, podano zbiorczo w bibliografii.

W badaniu pod uwagę wzięto dane, które odnoszą się do stanu z czerwca 2009 roku. Oznacza to, że na przykład przynależność partyjna dotyczy momentu wyboru na europosła i artykuł nie uwzględnia zmian, których dokonywano w trakcie kadencji. Polscy eurodeputowani dostali się do Parlamentu Europejskiego z list wyborczych czterech partii. Ich nazwę z uwzględnieniem liczby posłów do PE przedstawia tabela.

Tabela nr 1.

Liczba polskich europosłów z poszczególnych ugrupowań (czerwiec 2009)

Ugrupowanie	liczba eurodeputowanych
Platforma Obywatelska (PO)	25
Prawo i Sprawiedliwość (PiS)	15
Sojusz Lewicy Demokratycznej (SLD)	7
Polskie Stronnictwo Ludowe (PSL)	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie: <http://www.europarl.europa.eu/meps/pl/search.html> (17.11.2011).

W artykule analizie poddano podstawowe cechy demograficzne członków Parlamentu Europejskiego z Polski takie jak: wiek, płeć, miejsce urodzenia, wykształcenie i wykonywany wcześniej zawód. Ponadto badaniu podlegał przebieg dotychczasowej kariery politycznej osób wchodzących w skład grupy. W tym wypadku uwzględniono doświadczenie parlamentarne (zasiadanie w sejmie lub w senacie w Polsce oraz w Parlamencie Europejskim od 2004 roku), przynależność do rządu, działalność w instytucjach związanych z integracją europejską oraz wchodzenie w skład organów samorządowych.

Cechy demograficzne

Wiek

Najliczniejszą grupę wiekową wśród polskich europosłów stanowi pokolenie 40-latków. Z pięćdziesięciu osób, szesnaście mieściło się w przedziale wiekowym 40-49 lat, przy czym w grupie tej zdecydowanie dominowały osoby urodzone pomiędzy 1965 a 1969 rokiem - było to trzynastu europosłów. Oznacza to, że znajdowały się one w okresie studiów, gdy w Polsce rozpoczynała się transformacja ustrojowa. Drugi pod względem liczebności przedział wiekowy stanowiły osoby urodzone pomiędzy 1950 a 1959 rokiem. Mianem pięćdziesięciolatków określić można było w czerwcu 2009 roku trzynastu polskich eurodeputowanych. Byli oni już dorosłymi osobami, bądź znajdowali się na progu pełnoletności w czasie tak ważnych dla najnowszej historii Polski wydarzeń jak: czerwiec 1976 r., porozumienia sierpniowe i powstanie „Solidarności” czy wprowadzenie stanu wojennego. W skład polskiej delegacji do PE wchodziło także dwanaście osób urodzonych pomiędzy 1970 a 1979 rokiem. „Przynależność pokoleniową” europosłów przedstawia tabela.

Tabela nr 2.

Przynależność pokoleniowa eurodeputowanych siódmej kadencji PE

Pokolenie (lata urodzenia):	Liczba osób
Transformacji (po 1974 roku)	4
Postsolidarnościowe (1962-1974)	24
Solidarności/lat` 80 (1951-1961)	12
Marca`68/Solidarności (1940-1950)	9
Październik`56 (do 1939)	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie biografii.

Podział na cezury określające przynależność do odpowiedniego „pokolenia politycznego” zaczerpnięto z artykułu Witolda Betkiewicza „Demograficzno-społeczny obraz posłanek na Sejm RP”. (Betkiewicz, 2010, s. 140). Jak wskazuje powyższa tabela pokolenie „postsolidarnościowe” oraz „transformacji” przeważa liczebnie

nad pozostałymi. Oznacza to, że w aspekcie doświadczeń politycznych europosłowie w większości należą do grupy, której działalność polityczna przypadła już na czas przełomu lat 80. i 90. oraz III RP.

Najstarsza osoba w momencie uzyskania mandatu europosła miała 71 lat, natomiast najmłodsza 31. Przeciętnie eurodeputowany z Polski ma niewiele ponad 44,5 lat co oznacza, że jest starszy od statystycznego mieszkańca Polski, który ma 37,7 lat (Główny Urząd Statystyczny, s. 13). Mediana wieku dla eurodeputowanych płci męskiej wynosi 43 lata. Natomiast w przypadku kobiet 52 lata. Różnica przeciętnego wieku eurodeputowanego z Polski płci męskiej i statystycznego mężczyzny mieszkającego w Polsce jest mniejsza niż w wypadku porównania odpowiednich kategorii kobiet.

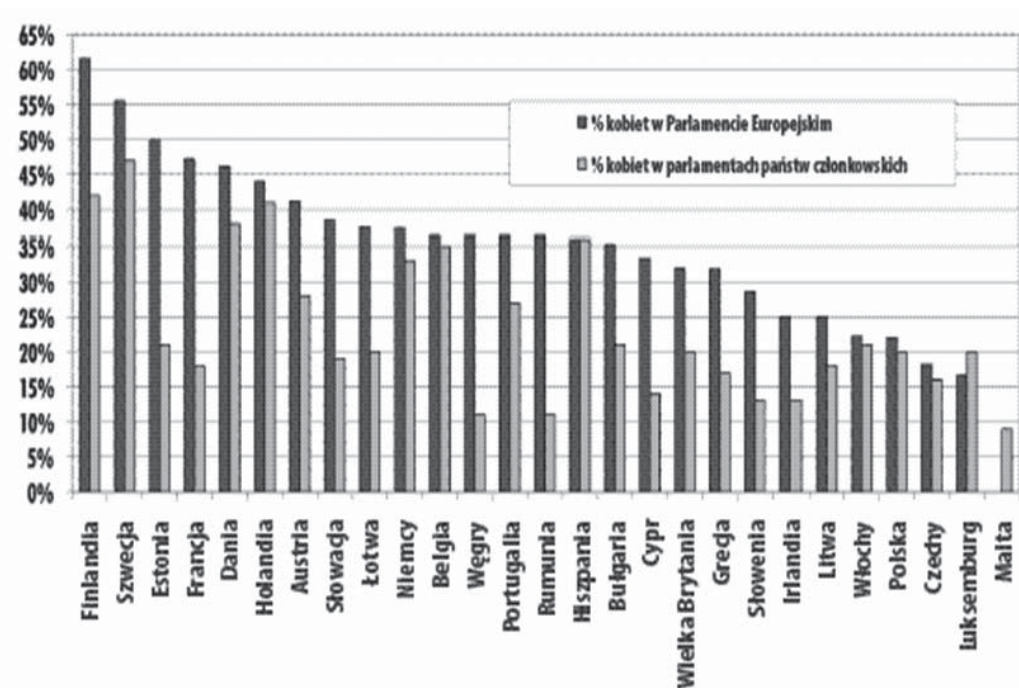
Najniższy przeciętny wiek - 40 lat charakteryzuje europosłów wyłonionych z listy Prawa i Sprawiedliwości (PiS). Do pokolenia czterdziestolatków zaliczyć należy również statystycznego reprezentanta Platformy Obywatelskiej (PO) w PE. Wyższa mediana wieku występuje w przypadku eurodeputowanych Polskiego Stronnictwa Ludowego (PSL) – 53 lata oraz Sojuszu Lewicy Demokratycznej – 59 lat.

Płeć

Struktura płci w Polsce wskazuje na niewielką przewagę liczby kobiet. Stanowią one 52% społeczeństwa, przy czym proporcje te zmieniają się wraz z wiekiem. Biorąc pod uwagę mieszkańców Polski do 45 roku życia, widoczna jest nawet liczebna przewaga mężczyzn. Zmniejsza się ona w kolejnych przedziałach wiekowych (Główny Urząd Statystyczny, s. 15). Wynika to w dużej mierze z dysproporcji przeciętnego trwania życia obu płci, które w przypadku mężczyzn wynosi 71,5 a kobiet 80,1 lat.

Działalność polityczna, w tym również ta na szczeblu europejskim, nadal pozostaje jednak domeną mężczyzn. W grupie polskich europarlamentarzystów kobiety są w zdecydowanej mniejszości. Stanowią one w przypadku delegacji z Polski 22% ogółu. Jest to podobny odsetek jak w Sejmie RP, w którym zasiada 20% kobiet (Koch-Mehrin, s. 7). Procentowo mniejszą liczbę kobiet do Parlamentu Europejskiego desygnowali jedynie wyborcy z Czech, Luksemburga oraz Malty. Biorąc pod uwagę europosłów ze wszystkich państw członkowskich płeć żeńska stanowi 34,8 % ogółu. Wyższy wynik jest odnotowywany w czternastu krajach z czego sześć stanowią państwa, które wstąpiły do UE w ostatnim dziesięcioleciu.

Wykres nr 1.

Liczba kobiet w izbach niższych parlamentów państwowych oraz
w Parlamencie Europejskim (w %)

Źródło: Koch-Mehrin Silvana (red.), *Kobiety w Parlamencie Europejskim*, http://www.europarl.europa.eu/RegData/publications/2011/0001/P7_PUB%282011%290001_PL.pdf (17.11.2011), s. 7.

Większa liczba kobiet niż mężczyzn została wybrana do Parlamentu Europejskiego jedynie w dwóch państwach skandynawskich – Finlandii oraz Szwecji, w których polityka równości płci jest szeroko propagowana. Porównując obecność kobiet w sejmach poszczególnych państw członkowskich oraz w PE można zauważyć, że wyborcy zdecydowanie częściej desygnują przedstawicielki płci żeńskiej do europejskich struktur parlamentarnych niż do krajowych. Wyjątek stanowią Luksemburg, Malta oraz Hiszpania w przypadku, której odsetek ten jest równy.

Europosłanki z Polski zostały wybrane do PE z list dwóch partii – Platformy Obywatelskiej i Sojuszu Lewicy Demokratycznej. W PO z dwudziestu pięciu przedstawicieli, dziewięć reprezentuje płeć żeńską, co stanowi 36% ogółu. W SLD odsetek ten wynosi niewiele ponad 28% (2 kobiety i 5 mężczyzn). Swoich reprezentantek nie posiada Polskie Stronnictwo Ludowe (przy czym jest to najmniejsza grupa eurodeputowanych z Polski – trzy osoby) oraz Prawo i Sprawiedliwość, z ramienia którego do PE dostało

się piętnastu mężczyzn. Eurodeputowane z Polski posiadają swoich dwóch przedstawicieli we władzach Parlamentu Europejskiego. Jedna z polskich posłanek wchodzi w skład prezydium PE, w którym piastuje stanowisko kwestora (Koch-Mehrin, s. 8). Druga sprawuje funkcję przewodniczącej jednej z komisji parlamentarnych.

Porównując strukturę płci deputowanych ze wszystkich państw należących do UE szóstej i siódmej kadencji PE zauważyć można wzrost odsetka kobiet. W 2004 roku płęć żeńska stanowiła 30,2% ogółu a pięć lat później 34,8% (Koch-Mehrin, s. 6). Podobny zmianę odnotowano w przypadku europosłanek z Polski.

Miejsce urodzenia

Zdecydowana większość polskich eurodeputowanych urodziła się w Polsce. Trzech przyszło na świat poza granicami kraju (w Belgii, w Anglii oraz w Czechach). Jeden urodził się w czasie trwania II wojny światowej na obszarze, który należał przed jej rozpoczęciem do II Rzeczypospolitej, a po 1945 roku został włączony do innego państwa. Europosłowie pochodzą z czternastu spośród szesnastu województw, na które obecnie podzielony jest kraj. Żaden z pięćdziesięciu eurodeputowanych nie wywodzi się z regionów, które współcześnie wchodzi w skład województw warmińsko-mazurskiego oraz podlaskiego. Najsilniej reprezentowane jest województwo małopolskie, z którego pochodzi 15,21% europosłów urodzonych w Polsce oraz województwa mazowieckie i pomorskie (po 13,04%).

Tabela nr 3.

Europosłowie według pochodzenia (podział na województwa według stanu obecnego)

Województwo	Europosłowie	Ludność
Dolnośląskie	2	2876627
Kujawsko-Pomorskie	1	2069083
Lubelskie	1	2157202
Lubuskie	2	1010047
Łódzkie	4	2541832
Małopolskie	7	3298270
Mazowieckie	6	5222167

Opolskie	2	1031097
Podkarpackie	3	2101732
Podlaskie	0	1189731
Pomorskie	6	2230099
Śląskie	4	4640725
Świętokrzyskie	2	1270120
Warmińsko-Mazurskie	0	1427118
Wielkopolskie	4	3408281
Zachodniopomorskie	2	1693198
Razem	46	38167329

Źródło: opracowanie własne na podstawie biografii i danych GUS: http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/gus/PUBL_L_powierzchnia_ludnosc_teryt_2010.pdf (17.12.2011).

W badanej grupie dominują osoby, które urodziły się w miastach. Jedyne dwóch europosłów wskazuje na wieś jako miejsce swojego urodzenia. W przypadku analiz elit rządowych miastem, które deleguje najwięcej „członków rządu” jest Warszawa. Wywodzi się z niej prawie 15 proc. badanych. Przewagę tę w największym stopniu generuje to, że znajdują się tu ministerstwa, a także siedziby większych urzędów państwowych, gdzie można zdobyć niezbędny staż (Kwiatkowska 2006, s. 63). Miastem, z którego pochodzi jednak największa liczba europosłów jest Kraków. Nie jest to jednak bezwzględna dominacja. Odsetek „krakusów” wśród polskich eurodeputowanych wynosi 10,86% ogółu. Natomiast dwa kolejne miasta – Gdańsk i Warszawa delegują do PE odpowiednio - 8,69% oraz 6,52% europosłów urodzonych w kraju.

Wykształcenie

Eurodeputowanych z Polski charakteryzuje wysoki poziom wykształcenia. Jedyne dwie osoby z badanej grupy nie ukończyły studiów wyższych, a ostatnim dyplomem, jaki zdobyły, było świadectwo maturalne. Większość uzyskała stopień magistra lub posiada kolejne tytuły naukowe. W polskiej delegacji występuje siedem osób, które edukację zakończyły na poziomie doktoratu. Kolejne sześć to przynajmniej doktorzy habilitowani. W tej grupie występują również profesorowie zwyczajni. W związku z tym należy zaznaczyć, że wysoki poziom wykształcenia układa się w dość jednolity

wzór i jest niemalże warunkiem koniecznym skutecznego ubiegania się o mandat europosła. Poziom wykształcenia deputowanych z podziałem na poszczególne ugrupowania przedstawia tabela.

Tabela nr 4.

Poziom wykształcenia eurodeputowanych

ugrupowanie				wykształcenie
PO	SLD	PiS	PSL	
1	0	1	0	średnie
1	0	1	0	licencjat
17	4	10	2	magister
3	1	2	1	doktor
3	2	1	0	doktor hab.

Źródło: opracowanie własne na podstawie biografii.

Porównując rodzaj studiów ukończonych przez polskich reprezentantów w PE widoczne jest pewne zróżnicowanie. Najwięcej osób spośród polskich europosłów uzyskało tytuły zawodowe w dziedzinie nauk technicznych oraz ekonomicznych. Odsetek ten wynosi w obu przypadkach niewiele ponad 18%. Znacząca część jest absolwentami kierunków prawnych - 16,6%. Silnie reprezentowana jest również historia. Studia tego typu ukończyło sześciu eurodeputowanych, co daje 10,41% w grupie legitymujących się wyższym wykształceniem. Na kolejnych miejscach plasują się nauki polityczne (8,3%), socjologia oraz marketing i zarządzanie (po 6,25%). Polscy europosłowie studiowali również dziedziny, których nie można zakwalifikować do żadnej z powyższych kategorii takie jak np. rolnictwo czy geografia.

Młodszy członkowie badanej grupy, których wiek był niższy od przeciętnego, rzadziej wybierali nauki techniczne. Zdecydowała się na to tylko jedna osoba. W tym przedziale wiekowym dominowały prawo, zarządzanie oraz teoretycznie najbardziej związana z pracą w Europarlamentcie - politologia. Najstarszy z absolwentów politologii miał 40 lat, co oznacza, że studia zaczynał w czasie przełomu politycznego lat 80. i 90. Pozostali reprezentujący ten sam profil wykształcenia, studia te podjęli

już po rozpoczęciu transformacji ustrojowej, w okresie, w którym Polska weszła na drogę wiodącą ku integracji europejskiej. Zwiększa to prawdopodobieństwo, że w ich programach studiów więcej miejsca poświęcono sprawom europejskim. W grupie europosłów w wieku powyżej 45 lat zróżnicowanie wykształcenia jest zdecydowanie większe. Dominują absolwenci kierunków technicznych, chociaż silną reprezentację posiada również ekonomia oraz prawo.

Polscy posłowie do PE, posiadający wyższe wykształcenie, najczęściej zdobywali wiedzę na największych polskich uczelniach. Najliczniej reprezentowani są absolwenci Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie (sześć osób), Uniwersytetu Wrocławskiego i Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu (po cztery osoby). Po trzech europosłów studiowało na Uniwersytecie Warszawskim, Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu, Uniwersytecie Łódzkim oraz w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Po dwie osoby ukończyły Akademię Górniczo-Hutniczą w Krakowie, Politechnikę Śląską w Gliwicach, Szkołę Główną Handlową w Warszawie oraz Uniwersytet Śląski w Katowicach. Tylko jeden eurodeputowany uzyskał tytuł zawodowy, odpowiadający licencjatowi w Polsce poza granicami kraju - na Uniwersytecie Massachusetts w Stanach Zjednoczonych. Biorąc pod uwagę wszystkie typy uczelni, największa liczba europosłów studiowała w Warszawie i Krakowie (po dziesięć osób), a następnie Wrocławiu oraz Poznaniu (po pięć osób).

Zawód

W tej części analizy uwzględniono wszystkie zawody wykonywane przez członków badanej grupy przed wyborem do Parlamentu Europejskiego, co oznacza, że w przypadku osób, które zasiadają w nim drugą kadencję cezurą końcową badania będzie rok 2004. Analizie podlegały również te etapy kariery zawodowej, które miały miejsce już po rozpoczęciu czynnej działalności politycznej. Wynika to z faktu, że część grupy poddanej badaniu w pewnych etapach swojego życia piastowała określone stanowiska polityczne, a następnie na pewien czas znów podejmowała pracę w zawodach niezwiązanych z polityką. Innymi słowy przedmiotem zainteresowania jest znalezienie wspólnych punktów w karierze zawodowej, które mogą układać się w określony ponadjednostkowy wzór drogi wiodącej do stanowiska Euro deputowanego, a nie tylko do momentu przyjęcia po raz pierwszy funkcji, którą określić można mianem „zawodowego polityka”. Pewnym mankamentem takiego ujęcia jest fakt, iż część osób, które przechodziły parokrotnie drogę od polityka do zawodu niezwiązanego z jego wcześniejszą działalnością polityczną (i z powrotem), mogło

uzyskiwać stanowiska dzięki politycznym koneksjom. Wskazanie takiego działania jest jednak praktycznie niemożliwe¹.

Ponieważ część europosłów zmieniała wykonywane zawody, a badaniu podlegają całe kariery, a nie tylko zawód wykonywany bezpośrednio przed wyborem do PE, istnieje możliwość przypisania tej samej osoby do różnych kategorii. Z tego też względu procentowy udział przynależności do konkretnego zawodu nie sumuje się do stu. W tej części artykułu pominięto zinstytucjonalizowaną działalność polityczną, która jest przedmiotem kolejnego podrozdziału.

Pierwszą charakterystyczną kategorię w tym zakresie tworzą osoby, które przed podjęciem mandatu eurodeputowanego pracowały na stanowiskach posiadających stały związek ze środkami masowego przekazu. Odsetek ten wynosi 36%. Ta kategoria jest również wewnątrznie zróżnicowana. Z osiemnastu eurodeputowanych z doświadczeniem medialnym, dziesięciu można precyzyjnie określić jako byłych dziennikarzy, korespondentów i reporterów. W tym wypadku nie uwzględniono osoby, która już w trakcie kariery politycznej rozpoczęła redagowanie własnej rubryki w jednym z tygodników. Wynika to z faktu, iż możliwość tą uzyskała już jako znany i wyrazisty polityk i to najprawdopodobniej było podstawą jej zaangażowania. Pozostali eurodeputowani z tej grupy związani byli z mediami w inny sposób np. dwóch było rzecznikami prasowymi, a jeden analitykiem struktur medialnych. Wspólną cechą jedenastu eurodeputowanych PO, sześciu PiS oraz jednego z SLD było uzyskane doświadczenie związane z funkcjonowaniem środków masowego przekazu. Otwartym pozostaje pytanie, na ile swoje umiejętności i wiedzę z tego zakresu wykorzystali do prowadzenia kampanii wyborczej, która ostatecznie dała im stanowiska europosłów?

Liczną kategorię stanowią osoby, które w trakcie swojej kariery pracowały na stanowiskach naukowo-dydaktycznych w krajowych instytucjach naukowych. Wzór ten można podzielić na dwie mniejsze podgrupy. Pierwszą stanowią europarlamentarzyści, którzy w trakcie swojej kariery zawodowej aż do czerwca 2009 roku nie obejmowali żadnych stanowisk politycznych. W tym wypadku należy przypuszczać, że ich przejście do PE związane było z posiadaniem określonej wiedzy eksperckiej w dziedzinie, którą zajmowali się naukowo. Wśród badanych takimi

¹ Zjawisko naprzemiennego, kadencyjnego przechodzenia z polityki do biznesu (przede wszystkim w spółkach kontrolowanych przez skarb państwa) i z powrotem, związane z obejmowaniem rządów przez odmienne opcje polityczne przedstawione zostało między innymi w pracach: (Wasilewski, 1998, s. 40) (Kwiatkowska, 2006, s. 67).

cechami wykazywały się trzy osoby: jedna posiadająca tytuł profesora zwyczajnego w dziedzinie socjologii oraz dwóch doktorów nauk politycznych. Zdecydowanie liczniejsza była jednak grupa europosłów, która posiadała w swojej karierze zawodowej przynajmniej epizod pracy naukowej. W jej skład wchodziły zarówno osoby, które w instytucjach naukowych pracowały przez krótki czas jako asystenci, jak i adiunkci oraz samodzielni pracownicy naukowcy, łączący pracę naukową z działalnością polityczną i wykonywaniem innych zawodów. Odsetek eurodeputowanych, którzy przeszli tego typu drogę wynosił 28% ogółu. Z pewnością wśród nich są osoby wpisujące się we wzór przejścia z pozycji eksperta na stanowisko polityka, ale z uwagi na równoległą działalność polityczną czy zawodową innego rodzaju, nie można wykluczyć, że istotniejsze znaczenia miały inne czynniki. Innymi słowy nie jest możliwe do określenia czy w ich przypadku podstawą wypracowania kapitału politycznego była konwersja kapitału kulturowego² czy np. ekonomicznego. Kategoria obejmująca obie podgrupy europosłów, którzy przeszli do PE bezpośrednio ze „świata nauki” bądź mieli przynajmniej krótki epizod pracy naukowej stanowi 34% ogółu. Zalicza się do nich siedmiu polityków PO, pięciu SLD, czterech PiS oraz jeden z PSL.

Kolejnym pod względem częstotliwości występowania elementem kariery zawodowej polskich eurodeputowanych jest praca w urzędach publicznych, która była udziałem 22% członków badanej grupy. W skład tej kategorii wchodzi: jeden sędzia (Sądów: Rejonowego, Wojewódzkiego i Apelacyjnego), urzędnik Generalnej Inspekcji Celnej, naczelnik w warszawskich urzędach, dyrektorzy wydziałów urzędów wojewódzkich, pracownicy urzędów miejskich oraz kancelarii premiera i prezydenta RP. W tym wypadku wspólną cechą tych osób jest zdobycie doświadczenia związanego z funkcjonowaniem w obszarze administracji publicznej.

Innym elementem łączącym kariery zawodowe polskich europosłów jest prowadzenie własnej działalności gospodarczej. Na tego typu aktywność wskazuje 8% członków badanej grupy. Wszystkie osoby, wchodzące w skład tej kategorii, reprezentują Platformę Obywatelską. Taki sam odsetek osób w swoich życiorysach zamieszcza epizody pracy w zawodach, które ogólnie można zakwalifikować do grupy prac związanych z działaniami marketingowymi. W tym wypadku są to przedstawiciele PO, PiS oraz SLD.

² W tym wypadku przyjęto definicję kapitału kulturowego, według której jej zasadniczym składnikiem jest wykształcenie. (Wnuk-Lipińskiego, 1996, s. 172).

Kariera polityczna

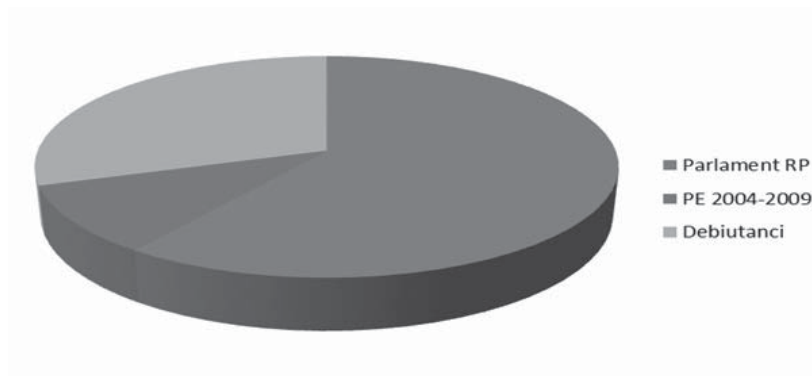
Parlament RP i PE oraz struktury unijne

Wśród europosłów pochodzących z Polski pewna grupa posiada doświadczenie związane z pracą w parlamencie. Część z nich była wcześniej posłami bądź senatorami w Polsce, inni zasiadali w PE szóstej kadencji. W badanej grupie znajdują się także osoby, które przed wyborami z czerwca 2009 roku były tak członkami parlamentu RP jak i PE.

Przed wyborem na europosłów w Sejmie bądź Senacie zasiadało trzydzieści osób, co wynosi 60% ogółu. Wśród tych polityków znalazło się trzech wicemarszałków Sejmu oraz wicemarszałek Senatu, a więc parlamentarzyści, którzy brali udział w kierowaniu pracami obu izb w Polsce. Siedemnastu europosłów siódmej kadencji było również członkami PE w latach 2004-2009 (34%). W gronie tym znajduje się dwóch wiceprzewodniczących PE szóstej kadencji. Dwunastu członków badanej grupy w trakcie swojej kariery politycznej zasiadało przed siódmą kadencją zarówno w Parlamencie RP jak i PE (24%). Pięciu badanych tylko w PE (10%). Piętnastu europosłów z Polski (30%) to parlamentarni debiutanci.

Wykres nr 2.

Doświadczenie parlamentarne eurodeputowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie biografii.

Ponad dwukrotna przewaga europosłów siódmej kadencji posiadających doświadczenie parlamentarne nad osobami, które po raz pierwszy wchodzi w skład reprezentacji politycznej oznacza, że jest to cecha silnie predysponująca do zasiadania w PE. „Parlamentarni debiutanci” mają znacznie utrudnioną drogę do tego organu przedstawicielskiego Unii Europejskiej.

Jedna osoba spośród badanej grupy pełniła również inną ważną funkcję w strukturach unijnych. Wchodziła ona w skład Komisji Europejskiej, kierowanej przez Jose Manuela Barroso w latach 2004-2009, tym samym znajdując się w elitarnym gronie dwudziestu siedmiu polityków, reprezentujących dwadzieścia siedem państw członkowskich. W związku z tym należy zaznaczyć istotną przewagę osób z doświadczeniem politycznym o charakterze instytucjonalnym oraz duże znaczenie polityków, którzy mieli już możliwość pracy w instytucjach unijnych.

Samorząd terytorialny

W tym aspekcie uwzględniono doświadczenie, które europosłowie siódmej kadencji mogli uzyskać, zajmując stanowiska w wyłanianych w drodze wyborów organach samorządu terytorialnego. Tego typu funkcję pełniło osiemnastu eurodeputowanych, co stanowi 36% ogółu. Znajdują się wśród nich między innymi: prezydent miasta, marszałkowie i wicemarszałkowie województwa, przewodniczący sejmiku wojewódzkiego, ale też radni miast i gmin oraz wójtowie. Sześć osób z badanej grupy w czasie swojej kariery politycznej pracowało w organach różnych szczebli administracji samorządowej. W podziale na ugrupowania polityczne uwidacznia się przewaga PO (11 osób) nad PiS (4 osoby) oraz PSL (2 osoby) i SLD (1 osoba).

Rząd RP

W skład różnych gabinetów Rady Ministrów wchodziło trzynaście osób z badanej grupy (26% ogółu). Wśród nich znajduje się premier rządu RP w latach 1997-2001 oraz dwukrotny wicepremier w koalicyjnych rządach SLD i PSL (1997; 2001-2003), sprawujący również w tych gabinetach stanowisko Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Wszystkie stanowiska rządowe przedstawia tabela.

Tabela nr 5.

Stanowiska rządowe eurodeputowanych

l.p.	rodzaj stanowiska	częstość sprawowanych stanowisk	ugrupowanie europosła (czerwiec 2009)
1	minister ds. europejskich	1	PO
2	wiceminister przemysłu i handlu	1	PO

3	wiceminister spraw zagranicznych	2	PO
4	minister rolnictwa i rozwoju wsi	2	SLD/PSL
5	minister edukacji narodowej	1	PiS
6	wiceminister transportu i gospodarki wodnej	1	SLD
7	minister gospodarki wodnej	1	PiS
8	przewodniczący Komitetu Integracji Europejskiej	2	PO/PiS
9	wiceminister rolnictwa i rozwoju wsi	1	SLD
10	sekretarz stanu w ministerstwie rolnictwa	1	PSL
11	wiceminister obrony narodowej	1	SLD
12	wiceminister sprawiedliwości	1	PiS
13	minister sprawiedliwości	1	PiS
14	wiceminister kultury	1	PiS
Razem		17	

Źródło: opracowanie własne na podstawie biografii.

Trzynastu europosłów przed 2009 rokiem sprawowało czternaście różnych stanowisk rządowych, przy czym niektóre osoby obejmowały w trakcie swojej kariery więcej niż jedno stanowisko. Dwukrotnie powtarzały się funkcje ministra rolnictwa i rozwoju wsi, wiceministra spraw zagranicznych oraz przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej. W sumie w europarlamencie znalazło się pięciu byłych ministrów.

Pozycja w partii

Nie wszyscy europosłowie w dniu wyborów należeli do ugrupowań, z list których startowali do PE. Część z nich była jednak w czerwcu 2009 roku lub wcześniej istot-

nymi przedstawicielami swoich partii. W badanej grupie występują dwie osoby, które sprawowały funkcje szefów ugrupowań politycznych, posiadających swoich reprezentantów w Parlamencie RP. W obu wypadkach miało to miejsce przed ubieganiem się o elekcję do PE. Wśród polskich eurodeputowanych występują także trzy osoby, które w swojej karierze politycznej były wiceszefami partii. Jedna z nich sprawowała tę funkcję w innym ugrupowaniu niż to, które w lecie 2009 roku desygnowało ją do startu w wyborach. Dwie pozostałe były wiceprzewodniczącymi partii również w tym czasie, przy czym jedna z nich była także europoseł w trakcie kadencji 2004-2009. Fakt pełnienia tak wysokiej funkcji partyjnej i równoczesny udział w wyborach do PE komentatorzy sceny politycznej w Polsce traktowali w różny sposób. Część z nich doszukiwała się w takim postępowaniu elementu walki o władzę w danej partii. Sprawowanie funkcji wiceprzewodniczącego ugrupowania politycznego jest z oczywistych względów trudne do pogodzenia ze pracą eurodeputowanego. Sam fakt przebywania w Brukseli oraz Strasburgu ogranicza możliwość realnego wpływu na struktury krajowe i oddaje pole działania konkurentom w walce o władzę w partii.

W grupie polskich europosłów znajduje się ponadto dziesięć osób, które wchodziły w skład krajowych zarządów swoich ugrupowań. W sumie 28% polskich reprezentantów do PE wchodzi w skład organów kierowniczych krajowych partii politycznych.

Podsumowanie

Na podstawie analizy biografii polskich przedstawicieli w Parlamencie Europejskim siódmej kadencji nakreślić można zbiorowy portret tej części elity politycznej. Przeciętny eurodeputowany z Polski ma około 45 lat, co oznacza, że należy do pokolenia określanego jako „postsolidarnościowe”. Na początku lat osiemdziesiątych, kiedy formowała się oraz rozpoczynała działalność „Solidarność” znajdował się on dopiero na progu dorosłości. Wśród polskiej delegacji zdecydowanie przeważają mężczyźni stanowiący 78% ogółu. Chociaż i tak w przypadku PE odsetek kobiet jest niewiele większy niż w Sejmie RP (odpowiednio 22% do 20%), jest to jednak nadal stan odległy od tego, który można zaobserwować w krajach skandynawskich. W badanej grupie pięćdziesięciu eurodeputowanych nie ma ani jednej osoby, która urodziła się na obszarze dzisiejszych województw podlaskiego i warmińsko-mazurskiego. Najliczniej pod tym względem reprezentowane są województwa: małopolskie, mazowieckie oraz pomorskie.

Cechą silnie zbliżającą polskich europosłów jest poziom wykształcenia. Przytłaczająca większość ukończyła przynajmniej studia wyższe, co oznacza, że jest to niemalże

warunek konieczny dostania się do tego rodzaju elity politycznej. Największa liczba eurodeputowanych może pochwalić się wykształceniem z zakresu nauk technicznych, ekonomicznych oraz prawnych. Co trzeci polski europoseł w trakcie swojej kariery zawodowej pracował na stanowisku mającym związek ze środkami masowego przekazu. Sporą część w tej grupie stanowią byli dziennikarze, korespondenci oraz reporterzy. Licznie reprezentowani są także przedstawiciele świata nauki oraz pracownicy urzędów.

Do Parlamentu Europejskiego zdecydowanie rzadziej trafiają osoby, które charakteryzują się nikłym doświadczeniem politycznym. W skład polskiej delegacji wchodzi duża grupa byłych parlamentarzystów, samorządowców, a nawet ważnych reprezentantów kolejnych rządów RP. Zauważalny jest także udział przedstawicieli organów kierowniczych ugrupowań parlamentarnych. W związku z tym należy podkreślić, że w polskiej delegacji dominują osoby, które przed czerwcem 2009 roku wypracowały już silną pozycję polityczną.

Bibliografia

Wnuk-Lipiński Edmund (1996), *Demokratyczna rekonstrukcja: z socjologii radykalnej zmiany społecznej*, Warszawa.

Betkiewicz Witold (2010), *Demograficzno-społeczny obraz posłanek na Sejm RP*, [w:] *Kobiety u władzy? Spojrzenie z Sejmu*, Irena Pańków, Barbara Post (red.), Warszawa.

Burton Michael, Gunther Richard, Higley John (1995), *Elity a rozwój demokracji*, [w:] *Władza i społeczeństwo. Antologia tekstów z zakresu socjologii polityki*, Jerzy Szczupaczyński (red.), Warszawa.

Kwiatkowska Agnieszka (2006), *Charakterystyka społeczno-demograficzna polskiej elity rządowej 1997-2004*, [w:] *Elity rządowe III RP 1997-2004. Portret socjologiczny*, Jacek Raciborski (red.), Warszawa.

Wasilewski Jacek (red.) (1999), *Elita polityczna 1998. Raport wstępny z badań „Elita rządząca i władza elity”*, Warszawa.

Wasilewski Jacek (red.) (1994), *Konsolidacja elit politycznych w Polsce: 1991-1993*, Warszawa.

Wasilewski Jacek (1999), Socjologiczny portret polskiej elity postsolidarnościowej, [w:] *Elita polityczna 1998. Raport wstępny z badań „Elita rządząca i władza elity”* (1999), Jacek Wasilewski (red.), Warszawa.

Wesołowski Włodzimierz, Pańków Irena (red.) (1995) *Świat elity politycznej*, Warszawa.

Wesołowski Włodzimierz, Post Barbara (red.) (1998), *Polityka i Sejm. Formowanie się elity politycznej*, Warszawa.

Wesołowski Włodzimierz (1992), *Parlamentarzyści jako część elity politycznej: teoretyczno-porównawcze tło polskich badań*, [w:] *Początki parlamentarnej elity. Posłowie kontraktowego Sejmu*, Włodzimierz Wesołowski i Jacek Wasilewski (red.), Warszawa.

Wesołowski Włodzimierz, Wasilewski Jacek red. (1992), *Początki parlamentarnej elity. Posłowie kontraktowego Sejmu*, Warszawa.

Traktaty wersja skonsolidowana. Karta Praw Podstawowych (2010), Bruksela.

Główny Urząd Statystyczny. Departament Badań Demograficznych. *Podstawowe informacje o rozwoju demograficznym Polski 2000-2010*, http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/gus/PUBL_L_podst_inf_o_rozwoju_dem_pl.pdf (15.11.2011).

Koch-Mehrin Silvana (red.), *Kobiety w Parlamencie Europejskim*, http://www.europarl.europa.eu/RegData/publications/2011/0001/P7_PUB%282011%290001_PL.pdf (17.11.2011).

Oficjalna strona internetowa Parlamentu Europejskiego oraz strony eurodeputowanych: <http://www.europarl.europa.eu/meps/pl/performsearch.html> (9.11.2011)

Imię i nazwisko	oficjalne strony internetowe
Adam Bielan	http://www.bielan.pl/omnie/zyciorys/
Piotr Borys	http://piotrborys.pl/category/o-mnie/
Jerzy Buzek	http://buzek.pl/node/5564
Tadeusz Cymański	http://cymanski.pl/biografia/zyciorys
Ryszard Czarnecki	http://www.ryszardczarnecki.pl/pl/?page=zyciorys
Lidia Joanna Geringer de Oedenberg	http://www.lgeringer.pl/notka.htm
Adam Gierek	http://adam.gierek.com.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=87&Itemid=42
Marek Józef Gróbarczyk	http://www.marekgrobarczyk.pl/o-mnie/
Andrzej Grzyb	http://www.andrzejgrzyb.eu/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=38&Itemid=76
Małgorzata Handzlik	http://www.malgorzatahandzlik.com/content/view/73/89/
Jolanta Emilia Hibner	http://www.hibner.com.pl/bio_zyciorys.html
Danuta Maria Hübner	http://www.danuta-hubner.pl/o_mnie.html
Danuta Jazłowiecka	http://www.jazlowiecka.pl/strona/tresc/mojportret
Sidonia Elżbieta Jędrzejewska	http://www.sidonia.pl/index.php?id=omni_cv
Filip Kaczmarek	http://www.filipkaczmarek.pl/pl-pages-1.html
Jarosław Kalinowski	http://www.kalinowski.pl/o_mnie/
Michał Tomasz Kamiński	http://www.michalkaminski.pl/biografia.html
Lena Kolarska-Bobińska	http://www.lenalubelska.pl/o-mnie,4.html
Paweł Robert Kowal	http://www.pawelkowal.pl/PL/o-mnie/biografia-2
Jan Kozłowski	http://jankozlowski.pl/o-mnie/
Jacek Olgierd Kurski	http://jacekkurski.blogspot.com/2000/01/jacek-kurski-ur-22-lutego-1966-roku-w.html
Ryszard Antoni Legutko	http://www.rlegutko.pl/index.php/pol/Polityka-i-zycie

Bogusław Liberadzki	http://www.liberadzki.pl/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=27&Itemid=24&lang=pl
Krzysztof Lisek	http://www.krzysztoflisek.pl/strona/prywatnie/osiagniecia.html
Elżbieta Katarzyna Łukacijewska	http://www.lukacijewska.pl/
Bogdan Kazimierz Marcinkiewicz	http://www.bogdanmarcinkiewicz.pl/o-mnie,prywatnie.html
Marek Henryk Migalski	http://www.migalski.eu/prywatnie
Sławomir Witold Nitras	http://www.nitras.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=48&Itemid=49
Jan Olbrycht	http://www.janolbrycht.pl/?page_id=17
Wojciech Michał Olejniczak	http://www.wojciecholejniczak.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=2&Itemid=8
Mirosław Piotrowski	http://prywatnie.piotrowski.org.pl/
Tomasz Poręba	http://www.tomaszporeba.pl/?pg=omnie
Jacek Protasiewicz	http://protasiewicz.pl/site/show/id/97
Jacek Saryusz-Wolski	http://www.saryusz-wolski.pl/o-mnie
Joanna Senyszyn	http://senyszyn.blog.onet.pl/
Czesław Adam Siekierski	http://www.siekierski.pl/index1.php?m=3&id=gal#f3
Marek Siwiec	http://www.mareksiwiec.pl/o-mnie.html
Joanna Skrzydlewska	http://www.joannaskrzydlewska.pl/category/o-mnie/
Bogusław Sonik	http://www.boguslawsonik.pl/o_zyciorys.php
Konrad Szymański	http://www.konradszymanski.pl/cv.php
Róża Maria Gräfin von Thun und Hohenstein	http://www.rozathun.pl/o-mnie.html
Rafał Trzaskowski	http://www.trzaskowski.pl/o-mnie/prywatnie
Jarosław Leszek Wałęsa	http://www.jaroslawwalesa.pl/o-mnie
Jacek Włosowicz	http://www.wlosowicz.pl/?page=zyciorys
Janusz Wojciechowski	http://januszwojciechowski.pl/
Paweł Zalewski	http://www.pawelzalewski.eu/zyciorys.html
Artur Zasada	http://arturzasada.pl/category/artur-zasada/o-mnie/
Janusz Zemke	http://www.janusz-zemke.pl/o_mnie
Zbigniew Ziobro	http://zbigniewziobro.pl/zyciorys
Tadeusz Zwiefka	http://www.tzwiefka.pl/blog/?page_id=3

Socio-demographic characteristics of Polish Members of the European Parliament (seventh parliamentary term)

Abstract

The purpose of this article is to present socio-demographic characteristics of Polish Members of the European Parliament (MEP) elected in the year 2009. MEPs' biographical data published in European Parliament website and official internet blogs and websites of Polish euro-deputies are the basis of the analysis. The group of Polish MEPs (50 people) is diverse by demographic and social features but also has common traits. The "average" Polish MEP is 45 years old and has a university degree (mostly technical). The group of Polish euro-deputies is dominated by men, mainly born in three regions (voivodeships: małopolskie, mazowieckie and pomorskie). Every third Polish MEP has worked in the mass media sector in the course of his professional career. Their political career paths led mainly through activity in political parities (board members) and in local authorities. They were also often members of the Polish parliament and central government. This means that Polish MEPs are generally experienced politicians having a strong position on the Polish political scene

Keywords: European Parliament, MEP, career paths, government, education, media

Streszczenie

Celem artykułu jest przedstawienie społeczno-demograficznych cech polskich przedstawicieli w Parlamencie Europejskim wyłonionych w wyborach w 2009 roku. Podstawą źródłową analizy są dane biograficzne zamieszczone na stronie Parlamentu Europejskiego (PE) oraz na oficjalnych blogach i stronach internetowych europosłów z Polski. Grupa polskich członków PE (50 osób) jest zróżnicowana pod względem demograficznym i społecznym, ale posiada również wspólne cechy. „Przeciętny” polski eurodeputowany ma 45 lat i posiada wykształcenie wyższe. Badana grupa jest zdominowana przez mężczyzn, przede wszystkim urodzonych w trzech regionach (województwa: małopolskie, mazowieckie oraz pomorskie). Co trzeci polski europoseł w czasie swojej kariery zawodowej pracował w sektorze mass mediów. „Ścieżki” kariery politycznej eurodeputowanych z Polski przeważanie obejmowały zasiadanie

w kierownictwie partii politycznych oraz w organach samorządowych. Przedstawiciele badanej grupy zasiadali również często w parlamencie w Polsce oraz byli członkami rządów. Oznacza to, że polscy europosłowie są na ogół doświadczonymi politykami, którzy posiadają silną pozycję na krajowej scenie politycznej.

Słowa kluczowe: Parlament Europejski, eurodeputowani, ścieżki kariery, rząd, edukacja, media